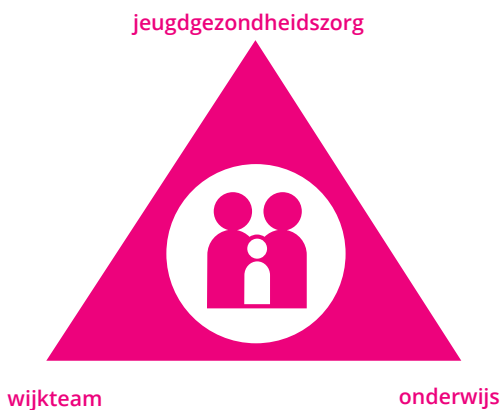

De Sterkste Schakels

Wat werkt in de samenwerking tussen jeugdgezondheidszorg, wijkteams en onderwijs?

Samenwerken is en blijft mensenwerk

Een succesvolle samenwerking tussen jeugdgezondheidszorg (JGZ), wijkteam en onderwijs is complex, dat blijkt uit het onderzoek De Sterkste Schakels. Het vraagt om een structurele investering op alle niveaus. Dat vraagt veel van professionals, beleidsmakers en bestuurders. De resultaten uit dit onderzoek laten zien dat de samenwerking valt of staat met de kwaliteit, vaardigheden, attitude, kennis, ervaring en continuïteit van mensen. Het is noodzakelijk om als gemeente, wijkteam, jeugdgezondheidszorg en onderwijs duurzaam in te zetten op meerdere elementen die helpen bij effectief samenwerken. De basis van samenwerken ligt in 'de menselijke maat'; het opbouwen van een werkrelatie waarbij men op elkaar en elkaars expertise vertrouwt.

Aanpak

De Sterkste Schakels is een kwalitatief onderzoek dat aan de hand van de:

12

werkzame elementen van samenwerking, bekend uit de literatuur, is vormgegeven

10

deelnemende gemeenten

20

groepsinterviews met professionals, beleidsmedewerkers, managers en bestuurders van JGZ, wijkteams, gemeenten en onderwijs

9

ouders

126

geïnterviewde personen

Het onderzoek De Sterkste Schakels

Wat werkt in de praktijk in de samenwerking tussen JGZ, wijkteam en onderwijs? Wat zijn de succesfactoren? Het onderzoek geeft handvatten om de samenwerking en verbinding tussen de partners te verbeteren.

Conclusies

- > De 12 werkzame elementen uit de literatuur worden herkend en gebruikt in de praktijk.
- > Er is niet één afzonderlijk element dat maakt dat de samenwerking tussen JGZ, wijkteam en onderwijs succesvol is.
- > De elementen zijn haast niet los van elkaar te zien in de praktijk en versterken elkaar.
- > Sommige elementen worden op zichzelf niet of nauwelijks als werkzaam ervaren, of alleen in sommige situaties. Het gaat dan vooral om zaken als het vastleggen van (overstijgende) (werk)afspraken en protocollen over de samenwerking.
- > Daar waar de samenwerkingsrelatie tussen JGZ, wijkteam en onderwijs op strategisch niveau en uitvoerend niveau beperkt is opgebouwd, ligt meer de nadruk op het vastleggen van samenwerkings- of werkafspraken. Daar waar deze samenwerkingsrelatie meer is opgebouwd, ligt de nadruk op samenwerken als proces: continu doen, uitproberen, evalueren en bijsturen.

12 werkzame elementen >

Reflecteren in de praktijk

Dat de samenwerking in de driehoek JGZ, wijkteam en onderwijs belangrijk is, is bekend. Maar hoe doe je dat? Er is geen 'simpele' oplossing mogelijk om de samenwerking te verbeteren. Daarom is het goed om te reflecteren op de verschillende elementen die meespelen in de samenwerking. Dit zorgt ervoor dat je je niet te veel richt op één element en voorkomt blinde vlekken.

Stel jezelf de volgende vragen of ga het gesprek aan met je samenwerkingspartners om te reflecteren op de samenwerking.

Aandachtspunten

- > Begin bij het gezin. Probeer de samenwerking vanuit de behoefte van het kind en het gezin te organiseren en bouw van daaruit aan oplossingen in de samenwerking.
- > Relatievorming is de basis voor samenwerking, werk hierbij vanuit inclusiviteit. Kijk naar wat iedereen kan bijdragen.
- > Samenwerken is een leerproces. Professionals, managers en bestuurders moeten blijven investeren in de samenwerking.
- > Veel succesfactoren hangen samen met relatievorming en kwaliteit, vaardigheden, attitude, kennis, ervaring en continuïteit van mensen. Investeer in de mensen. Structuren of processen zijn niet 'de' oplossing, ze kunnen daarbij wel ondersteunend zijn.
- > Ben je als gemeente groot of klein? Werk jij vanuit een 0-100-team of een jeugdteam en maakt JGZ daar deel van uit? Het één lijkt niet beter dan het ander. Alle samenwerkings-elementen doen ertoe, maar de uitdagingen liggen vaak net anders. Wees je bewust van waar de uitdagingen in jouw gemeente liggen.

Deze factsheet hoort bij het onderzoeksrapport *De Sterkste Schakels* en is gepubliceerd op
> www.nji.nl/publicatie
> www.ncj.nl/bibliotheek
> www.verwey-jonker.nl/publicaties

- 1. Randvoorwaarden om te investeren in samenwerking.** Zijn er afspraken op strategisch niveau die de urgentie tot samenwerking benadrukken? Zijn er afspraken op uitvoerend niveau? Ondersteunen gemaakte afspraken de samenwerking? Wordt de samenwerking tussen professionals gefaciliteerd, is er tijd en ruimte voor?
- 2. Gezamenlijke visie en doelen op samenwerken.** Is er een gezamenlijke visie? Is deze visie vertaald naar doelen waaraan gezamenlijk gewerkt wordt? Worden die doelen door iedereen onderschreven? Overstijgt deze visie het belang van de organisatie? Wordt de visie doorlopend besproken en uitgedragen?
- 3. Vertrouwen en respect.** Wordt er geïnvesteerd in de werkrelaties tussen professionals? Is er vertrouwen tussen de professionals en de organisaties? Bouw je voort op andermans werk en doen anderen dat ook op jouw werk?
- 4. Rollen en verantwoordelijkheden.** Is duidelijk wat elkaars expertise en werkwijze is? Maken professionals gebruik van elkaars expertise? Is er op casusniveau duidelijk wie wat doet?
- 5. Leiderschap en management.** Draagt het management de meerwaarde van samenwerken actief uit? Spreken professionals elkaar aan en zijn zij zelf aanspreekbaar bij knelpunten in de samenwerking?
- 6. Planning, structuren en procedures.** Ondersteunen deze de samenwerking? Zo ja, zijn deze ook voor iedereen helder? Zijn er voldoende mogelijkheden voor professionals om met elkaar te spreken, of kunnen overlegstructuren hierbij nog ondersteunen?
- 7. Effectieve communicatie.** Zijn professionals toegankelijk en bereikbaar voor elkaar? Is er een vast contactpersoon bij de samenwerkingspartners? Zoekt men contact met elkaar bij discussies of onenigheid en probeert men tot een oplossing te komen voor het gezin? Op welke manier is er aandacht voor een terugkoppeling over een casus tussen professionals?
- 8. Richtlijnen voor het delen van informatie.** Kennen professionals de richtlijnen? Weet iedereen hoe je ze gebruikt en waar je kunt aankloppen bij vragen over het delen van informatie? Worden gezinnen vanaf het begin goed betrokken en wordt er transparant gewerkt?
- 9. Betrokkenheid professionals, ouders en kinderen.** Is er ruimte voor professionals, ouders en jongeren om mee te denken over wat goed gaat en wat beter kan? Wordt deze praktijk en ervaringskennis vervolgens benut in het leerproces van samenwerken?
- 10. Vaardigheden en attitudes professionals.** Beschikken professionals over de benodigde vaardigheden en attitudes en is er ruimte om hierop te reflecteren? Zijn professionals toegerust om initiatief te nemen en zich flexibel op te stellen in de samenwerking?
- 11. Samenwerken is een proces.** Wordt er gereflecteerd op de samenwerking en komen hier verbeteracties uit voort die vervolgens weer gemonitord worden? Is de aansluiting tussen beleid en praktijk voldoende voor dit leerproces?
- 12. Zicht krijgen op effect.** Is er aandacht voor de effectiviteit van het aanbod en de rol van samenwerking daarbinnen?